

УДК 339.138

МАЙНОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АГРАРНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Щокотова О.Ю., студентка

*(Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка)*

Майнова відповідальність за порушення аграрного законодавства регулюється перш за все нормами, що містяться у цивільному, трудовому, земельному, аграрному, господарському законодавстві. Залежно від об'єкта розрізняють майнову відповідальність за шкоду завдану майну та особі. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду визначені у ст. 1166 ЦК України. Для настання майнової відповідальності необхідна наявність складу правопорушення, а саме: наявність шкоди; протиправна поведінка суб'єкта шкоди; причинний зв'язок між шкодою та протиправною поведінкою суб'єкта шкоди; наявність вини.

Захист прав громадян і юридичних осіб за порушення земельного законодавства передбачений нормами ЗК України і здійснюється шляхом відшкодування заподіяних збитків, що передбачено п. "г" ч. 3 ст. 152 ЗК України. Підстави та порядок відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам передбачені статтями 156, 157 ЗК України. Згідно зі ст. 156 ЗК України власникам землі та землекористувачам відшкодовуються збитки, заподіяні внаслідок: вилучення (викупу) сільськогосподарських угідь та чагарників для потреб, не пов'язаних із сільськогосподарським виробництвом; тимчасового зайняття сільськогосподарських угідь для інших видів використання; встановлення обмежень щодо використання земельних ділянок; погіршення якості ґрунтового покриву та інших корисних властивостей сільськогосподарських угідь; приведення сільськогосподарських угідь у непридатний для використання стан; неодержання доходів за час тимчасового невикористання земельної ділянки. Норми, які передбачають відшкодування майнової шкоди, також передбачені ст. 68 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" від 25 червня 1991 р., згідно з якою підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані відшкодовувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, в порядку та розмірах, встановлених законодавством України.

Статтею 623 ЦК України передбачена відповідальність за відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Боржник, який порушив зобов'язання, має відшкодувати кредиторів завдані цим збитки. У договорі контрактації можуть бути передбачені також інші санкції за невиконання або неналежне виконання договірних зобов'язань. Так, відповідно до Закону України "Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань" від 22 листопада 1996 р. у разі прострочення платежу за аграрну продукцію заготівельник сплачує пеню. Порядок розгляду спорів, що виникають з договірних відносин, здійснюються відповідно до Господарського процесуального кодексу України.